

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад був здійснений за підтримки Фонду прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не зобов'язує Суд. Для отримання додаткової інформації ознайомтеся з повідомленням про авторські права в кінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційне повідомлення з юриспруденції Суду № 121

Липень 2009 р.

Danilenkov та Інші проти Росії - 67336/01

Рішення від 30.7.2009 [Секція V]

Стаття 14

Дискримінація

Неспроможність держави забезпечити ефективний судовий захист проти дискримінації на підставі приналежності до профспілки: *порушення*

Факти: Заявники, які були членами місцевого відділення Союзу докерів Росії (СДР), перебували у трудових відносинах з приватною компанією Калінінградський торгівельний морський порт. У 1997 році СДР розпочав двотижневий страйк із вимогами щодо платні, кращих умов праці, а також страхування життя і здоров'я. Страйк не досяг цілей і був перерваний. Згодом члени СДР дізнались, що їх перевели до спеціальних робочих бригад, на роботу з частковою зайнятістю, а потім попередили про скорочення і звільнили через структурну реорганізацію компанії. У відповідь на це заявники подали кілька позовних заяв до місцевих судів, у яких скаржились на протиправне і дискримінаційне ставлення на основі приналежності до профспілки. Суди всіх інстанцій постановили рішення на користь заявників, скасували рішення компанії і присудили виплату компенсацій за втрату заробітку. Їхні скарги на дискримінацію були неодноразово залишені без задоволення на тій підставі, що існування дискримінації може бути встановлене лише у рамках кримінального провадження. Заявники не могли просити про порушення кримінальної справи, оскільки юридичні особи, такі як портова компанія, не можуть бути суб'єктами злочину, а прокуратура відмовила у порушенні кримінальної справи проти керуючого директора компанії, оскільки дізнання не встановило прямого умислу на дискримінацію заявників. Окрім звернення до судів, СДР скаржилась до Міжнародної федерації працівників транспорту (ITF) і місцевої Думи. Як ITF, так і Дума визнали існування дискримінації за ознакою членства у профспілці і закликали до дотримання прав членів СДР. Незважаючи на ці повідомлення, а

також на регулярні судові рішення зі скасування заходів компанії проти СДР, членство у ній зменшилось з 290 чоловік у 1999 році до лише 24 у 2001 році.

Право: Кожен найманий працівник чи робітник має бути вільним у тому, приєднуватись чи не приєднуватись до профспілки без зазнання санкцій. Вкрай важливо, аби особи, котрих торкнулось дискримінаційне ставлення, отримали можливість оскаржити таке ставлення, а також право вжити юридичну дію, яка зможе забезпечити реальний і ефективний захист. Портова компанія використала різноманітні прийоми, аби заохотити своїх працівників відмовитись від членства у профспілці, включаючи переведення до спеціальних робочих бригад з обмеженою перспективою, звільнення, яке було визнано судами незаконним, зменшення платні, дисциплінарні стягнення, а також відмову відновити на роботі всупереч рішенням суду. Очевидно негативний вплив, який мало на заявників членство у СДР, був достатнім, аби становити випадок дискримінації у реалізації їхніх прав, гарантованих статтею 11 Конвенції. Російське законодавство містить чітку заборону будь-якої дискримінації за ознакою приналежності чи неприналежності до профспілки, і заявники мали право на розгляд судами їхніх скарг про дискримінацію на основі загальних положень російського Цивільного кодексу і *lex specialis* закону про профспілки. Ці положення у даній справі не були використані, оскільки судові органи відмовились розглядати скарги заявників про дискримінацію на тій підставі, що існування дискримінації може бути встановлене лише в рамках кримінального процесу. Проте, що стосується засобу, наданого кримінальним правом, його головним недоліком було те, що він заснований на принципі індивідуальної відповідальності і вимагав «переконливих» доказів прямого умислу керівництва компанії на дискримінування членів профспілки; неспроможність встановити такий умисел призвела до рішення про відмову в порушенні кримінальної справи. Окрім того, жертви дискримінації можуть мати лише незначну роль у відкритті і провадженні кримінального процесу. Тому Суд не переконаний, що кримінальне провадження, котре залежало від здатності прокуратури розкрити порушників і довести прямий умисел на дискримінацію, могло забезпечити адекватне і реальне відшкодування щодо стверджуваної дискримінації профспілки. Натомість, цивільне провадження могло б успішно виконати значно делікатніше завдання перевірки усіх елементів відносин між заявниками і роботодавцем, включаючи використання сукупності заходів до примушування докерів до відмови у профспілковому членстві, а також надати необхідне відшкодування. Відсутність захисту права заявників не зазнавати дискримінації могла спричинити страх перед потенційною дискримінацією і відвадити потенційних членів від приєднання до профспілки, що, в свою чергу, могло призвести до її зникнення. Тобто, держава не виконала своє позитивне зобов'язання надати ефективний і доступний судовий захист проти дискримінації за ознакою членства у профспілці.

Висновок: порушення (одноголосно).

Стаття 41 –2500 євро кожному стосовно моральної шкоди.

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька. Цей переклад був здійснений за підтримки Фонду прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не зобов'язує Суд, і Суд не несе відповідальності за його якість. Він може бути завантажений з бази даних судової практики Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, яким Суд надав його. Він може бути відтворений у некомерційних цілях за умови зазначення повної назви справи разом з вище вказаним повідомленням про авторські права і посиланням на Фонд прав людини. Будь-яку особу, яка бажає використовувати переклад або його частину в комерційних цілях, просимо зв'язатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.

Click here for the [Case-Law Information Notes](#)